

İklim Adaleti Perspektifinden Madencilik Çalıştayı Raporu Madene İnat, Yaşasın Hayat!

20 Nisan 2024

Gazhane İklim Müzesi 2, Kadıköy İstanbul

Basına ve kamuoyuna;

İklim Adaleti Perspektifinden tematik toplantıların "Madene İnat Yaşasın Hayat" çalıştayında hep birlikte olmanın heyecanını ve umudunu yaşadık.

"Kömürden çıkış- Müzeye dönüş" Gazhane'nin İklim 2 Müzesinde gerçekleştirdiğimiz çalıştayın verimli geçtiğini düşünüyor, mekan için Müze Gazhane yönetimine, yayına bağlanarak yanımızda olan, bizlerle birlikte çalışma masalarına oturan uzmanlarımıza çok teşekkür ediyoruz.

Sermayenin rant ilişkilerine dönüşüm projesi olarak sunulan yaşam alanlarımızda her canlının hakkını aramak, insana, emeğe, doğaya, hayvana, kültür değerlerimize sahip çıkmak adına bir araya geldiğimiz çalıştayın, yaşadığımız gezegende tebensüme vesile olmasını diliyoruz. Zira yerin altında da üstünde de bitmeyen kıyımlar var...!

Anayasa ve yargı bütünlüğünün birbirinden koptuğu, makamlara, kimliklere ve ideolojilere göre yasal haklarda ötekileştirilen farkındalık sahibi yurttaşlar, anayasal haklarını kullanmaya, ölüm sermayedarlarına karşı, saha mücadelesiyle hukuk süreçlerini birarada yürütmeye, EKOKIRIM suçtur yasada yeri olmalıdır şiarıyla akademiye sahalarla buluşturmaya devam edecek.

Farklı mesleklerin uzmanlarıyla, aktivistlerin bir arada çalıştığı çalıştayımız altı masadan oluştu.

Dokuz uzmanımızın on'ar dakika gerçekleştirdiği akademik sunumları dinleyip, masa çalışmalarını başlattık. Masalarda tutulan notları biraraya getirip, sonuç bildirgesini tamamladık.

Çalıştayın yaşama dair verdiğimiz hak mücadelemizde yolumuza ışık tutacağına inanıyor, haklı mücadelemizden vazgeçmeyeceğiz tekrar beyan ediyoruz.

Şirketlerin ve sermaye ortaklarının yaşam alanlarındaki talan projelerinde en sık duyduğumuz cümle

"burayı kalkındıracağız" oluyor. Ranta dayalı ekonominin ve neoliberal politikaların etkinliğinin devam ettiği günümüzde, değerli çalışmaya yüreğiyle, emeğiyle, fikriyle, kolektif bilinciyle, maddi ve manevi katkı sunan tüm yaşam savunucularına sevgilerimizi gönderiyoruz.

İçindekiler:

1. İklim Adaleti Perspektifinden Madencilik Çalıştayı Programı
2. Çalıştay Sonuç Bildirgesi
3. Çalıştay Masaları Raporları

EK1: Çalıştay Belgeseli

EK2: Çalıştay Sunumları

EK3: Video kayıtları

EK4: Fotoğraflar

EK4: Katılımcılar Listesi

PROGRAM

11.00 - 11.15 Açılış Konuşması Aslı Kahraman / Füsun Kayra

11.15 -11.30 Belgesel

11.30-13.30 OTURUM I.

SUNUMLAR

11:30 - 11:40 Kutluhan Bozkurt (Doç. Dr. LL.M. Eur.) / “Ekokırım ve Madencilik Faaliyetleri Üzerine Uluslararası Hukuk Bağlamında Bir Değerlendirme”

11:40 - 11:50 Mustafa Demircioğlu (Kimya Müh. Prof. Dr.) / Doğal Varlıkların Kavgasız Kullanımına Bütüncül Bir Yaklaşım

11:50 - 12:00 Ceren Özcan Tatar (Şehir plancı, coğrafi bilgi sistemleri uzmanı) /Maden alanlarının yarattığı çevresel tahribatın uzaktan algılama ile tespiti

12:00 - 12:10 İbrahim Gündüz (Gazeteci, Yazar) /İliç-Çöpler Faciası: Türkiye’deki Sömürge Madenciliğinde Dönüm Noktası

12:10 - 12:20 Arif Ali Cangı (Avukat) / “Yeni İliçlerin Yaşanmaması İçin Ekokırım Suçu Yasalaştırılmalıdır”

12:20 - 12:30 Nezh Başgelen (Arkeolog / Editör) / Madencilik ve Kültür Varlıklarının Korunması

12:30 - 12:40 Sinan Alçın (Prof. Dr. İktisatçı, Yazar)/ Küresel Kapitalist İşbölümü ve Sürdürülebilirliğin Sınırları

12:40 - 12:55 Erinç Yeldan (Prof. Dr. Kadir Has Üniversitesi Ekonomi Bölümü öğretim üyesi) /İklim Krizi, İklim Adaleti ve Küresel Ekonomi

12:55 -13:10 Emine Şeyma Karaketir (İstanbul Tıp Fakültesi, Dahili Tıp Bilimleri Bölümü, Halk Sağlığı Ana Bilim Dalı, Uzman Doktor) /Halk Sağlığı, Maden İşçileri Hastalığı

13.30 - 14.00 YEMEK ARASI

14.00 - 15.30 OTURUM II.

ÇALIŞTAY MASALARI

1.MASA Orman, hava, su, toprak ÇEVRE

Yürütücü: Aslı Kahraman Eren

Raportör: Ömür Yaşayan

2. MASA Halk sağlığı, işçi sağlığı ve iş güvenliği

Yürütücü: Demet Parlar

Raportör: Seyhan Akın

3. MASA Yabanda ve kentlerde yaşayan hayvanlar

Yürütücü: Utku Şahin

Raportör: Ahmet Caner Altay

4. MASA Kültürel ve tarihi varlıklar

Yürütücü: Oruç Karaçık
Raportör: Levent Büyükbozkırlı

5. MASA Hukuk süreçlerimiz - ekokırım suçları
Yürütücü: İlksen Dinçer Baş
Raportör: Onur Cingil

6. MASA Madencilik ekonomisi
Yürütücü: Caner Gökbayrak
Raportör: Reyhan Erdem

15.45- 17.30 OTURUM III. SONUÇ BİLDİRGELERİNİN SUNUMU
Yürütücüler: Metin Bayrak, Reyhan Erdem, Çiğdem Özbaş

17.30 - 18.00 OTURUM IV. ÇALIŞTAY SONUÇ BİLDİRGESİNİN OKUNMASI
Metin Bayrak

İKLİM ADALETİ PERSPEKTİFİNDEN MADENCİLİK ÇALIŞTAYI SONUÇ BİLDİRGESİ

MADENCİLİK İNSANLIĞA VE EKOSİSTEME KARŞI SUÇTUR *MADENE İNAT, YAŞASIN HAYAT*

Bizler, İklim Adaleti Koalisyonu bileşenleri, madencilik alanı ile ilgili uzmanlar ve ekoloji aktivistleri olarak 20 Nisan 2024'te İstanbul'da Gazhane İklim Müzesi'nde bir araya geldik. Uzmanlardan dokuz konuşma dinledik ve ardından altı Çalışma Grubu ile ekosistemler, ormansızlaştırma, halk sağlığı, kültürel ve tarihi varlıklar, yaban hayatı ve hayvanlar, madencilik ekonomisi, hukuk bağlamında sorunu ve çözüm önerilerimizi masaya yatırdık. Sonda söyleyeceğimizi başta söyleyecek olursak; Türkiye'de ve dünyada yerin altını üstüne getiren bu kar odaklı, gezegensel hayatı hiçe sayan madencilik faaliyetlerinin tamamına karşıyız, durdurulması için mücadele edeceğiz.

2004'te çıkarılan özerk maden mevzuatı ile doğanın ve doğanın bir parçası olan insanın yaşam hakkının toptan yok sayılması ile karşı karşıya kaldık. Türkiye'de kömürün yakılmasına dayalı enerji üretiminden kaynaklanan sera gazı emisyonları 2019'da 164 milyon ton CO² eşdeğeri düzeyinde. 1990'daki 61 milyon ton salımıyla karşılaştırıldığında bu rakam %168'lik bir artış anlamına geliyor. Günümüze gelene kadar, Türkiye yüzölçümünün %50'sinden fazlası maden ruhsatlarıyla kapatıldı. Bu durum yeni icat edilen "acele kamulaştırma" ile de devam ediyor.

Acele kamulaştırma bir sermayeye servet transferidir! Açıkça bir "topluma ve doğaya karşı savaş" hukukudur. Çalıştayı gerçekleştirdiğimiz bugün, 857 parselin daha kamulaştırıldığı açıklandı, deprem bölgesinde halkların acısından fırsat çıkarırcasına acele kamulaştırmalar devam ediyor.

2006 yılında Uşak Kışladağ'da 1500 kişi siyanür zehirlenmesi, 2011 yılında Eti Gümüş tesislerinde şebeke suyuna siyanür basılması, Afşin-Elbistan termik santralinde göçük, Gümüşhane, Kastamonu, Giresun, Artvin Cerattepe, Kaz Dağları, Madra ve Akbelen'de yaşananlar bize madene değil, yaşama yatırım yapılması gerektiğini bir kez daha gösterdi.

Ekosistemlerin ve yaban hayatının korunması hayatidir!

Madencilik faaliyetleri arama süreçleri dâhil her bir aşamada toprak, su ve ekosistem üzerinde geri dönüşü mümkün olmayan tahribata sebep olmaktadır.

Açılan/genişleyen maden alanları nedeniyle habitat parçalanmaları, yaban hayvanlarının beslenme ve üreme sistemlerinin zarar görmesi ve temel ihtiyaçlarını karşılayamaması sonucu insan türüyle çatışmaların ortaya çıkması madencilik faaliyetlerinin durdurulmasını gerektirmektedir. Biyoçeşitliliğin devamı, orman, toprak ve su ekosistemleri bütünlüklü olarak korunmalıdır.

Madencilik faaliyetleri doğayı olduğu kadar kültürel varlıkları da etkiliyor. Koruma mevzuatı bypass edilip maden yasasını önceliklendirmenin bedelini geçmişimiz, hafızamız silinerek ödüyoruz.

Madencilik faaliyetlerinde “kamu yararı” yoktur. Sermaye yararı vardır.

İliç katliamı bir suçüstü halidir!

13 Şubat'ta 4200 işçi ve 36 taşeron firma çalıştıran, planlanan kapasite geliştirme projesi gerçekleştirilirse Avrupa'nın en büyük altın madeni haline gelecek Çöpler altın madeninde yerel halkın, bilim insanlarının, ekoloji aktivistlerinin tüm uyarılarına rağmen, pasa dağı adı verilen zehirli bulamaç, 9 işçiyi bizlerden aldı götürdü, yedisinin bedeni hala o milyonlarca tonluk siyanürlü toprağın altında. Yeraltı sularına ve Türkiye, Irak ve Suriye'nin can damarı olan Fırat suyuna siyanür ve diğer zehirli kimyasalları taşıyarak, hem insan hem de insan dışı tüm canlıların yaşamına yönelik ciddi bir tehdit oluşturdu.

İliç katliamına yol açan, sermayenin onz başına 2000-2200 dolar kazanma isteğine hukuksal bağımsızlık ve ucuz işgücü sağlayarak destek veren iktidardır. İliç Çöpler Altın Madeni derhal kapatılmalıdır. Ayrıca çok acil olarak, İliç Çöpler altın madeninde yaşanan katliamın kamuoyu tarafından objektifliği kabul edilen ulusal ve uluslararası kuruluşlar tarafından bağımsız biçimde incelenmesini, uluslararası sağlık kuruluşlarının raporlama yapmasını istiyoruz. İliç katliamından etkilenen herkesi, yani hepimizi, uluslararası ölçekte sorumlu devlet ve şirketlere karşı ceza ve tazminat davası açmaya çağırıyoruz.

Bugün Türkiye'de ne yazık ki 19'u çalışır durumda, 3 tanesi de kurulmak üzere olan 22 altın madeni var. En az 20 altın madeni de projelendirilmiş, ruhsatları alınmış ve harekete geçmeyi bekliyor.

Altın bütün ışıltısına rağmen, siyanüre, kan ve gözyaşına bulanmıştır. Bizler, yerli ya da çok uluslu, hiçbir ekstraktivist faaliyeti istemiyoruz. Bergamalı köylülerin söylediği gibi, “Ölüler altın takmaz”.

Sermaye dünyanın altını üstüne getiriyor!

Dünya üzerinde toplam 8,500 kömür santrali; toplam 2,000 teraWatt kurulu gücüyle küresel emisyon toplamının üçte birine neden oluyor.

Kritik madencilik adı altında daha da genişleyeceği görülen madencilik faaliyetleri, başta üçüncü dünya ülkeleri olmak üzere yeni bir tehdit dalgası oluşturuyor. Yeni yeşil düzenin elektrikli arabaları, flora ve fauna için son derece zararlı olan 8 kiloluk lityum pillerle çalışıyor, bu kritik madenlerle dev fabrikalarını büyütme için ormansızlaştırmayı da meşru gören “yeşil” girişimciler servetlerine servet katıyor.

Yerin altında da üstünde de kırım bitmiyor! Ekokırım suçtur!

Madenciliğin kendisi bir ekokırım suçu olarak tanımlanmalıdır. Doğa bir hammadde ya da meta değildir. Uluslararası dayanışmayla İliç katliamının ve tüm madencilik faaliyetlerinin gezegene karşı suç olarak tanımlanması için mücadele edeceğiz.

Bizler, İliç'teki ekokırım suçunu unutmayacağız, unutturmayacağız. İnsanları taksirle değil kasten öldüren, doğayı taksirle değil kasten kirletenlere karşı, TBMM'ye yasallaşması için verdiğimiz Yurttaşın Ekokırım Yasa Teklifi'nin takipçisi olacağız. Anagold şirketinin İliç'teki mal varlıklarına el konularak madenin kapatılmasını, mümkün olan tüm ekolojik rehabilitasyon çalışmasının bir an önce yapılmasını istiyoruz.

Adalet yerini bulacak!

Madencilik sektörü çalışan sağlığını da hiçe sayıyor. Kimyasal, gürültü vb maruziyeti nedeniyle silikozis, tüberküloz, akciğer kanseri gibi hastalıklarla yüz yüze kalan maden işçileri, diğer bütün sektörlerdeki işçilerden daha çok ölüyor. Düşük ücretli, sendikası, iş güvencesi ve güvenliği koşulları sağlanmadan ölesiye çalışıyorlar.

Kahverengi sektörleri fonlayan bankalar, kömür ve maden teşvikleri karbon emisyonlarını artırıyor. Ama bizler yenilenebilir enerjiyi de çözüm olarak görmüyoruz. Üzerine inşa edildiği toprağı sonsuza kadar öldüren dev güneş panelleri, kuşları katleden rüzgar santralleri istemiyoruz.

Bizler, karıncanın olduğu gibi, toprağın, zeytinin, madencinin de kardeşiyiz. Maden teşviklerinin ve vergi indirimlerinin kaldırılmasını istiyoruz. Fiyat ve üretkenlik üzerinden bir enerji politikası değil, üretim ve tüketim alışkanlıklarının değiştiği, herkesin insanca yaşama ve çalışma hakkının tanındığı gerçek bir yeni yeşil düzen istiyoruz.

Bizler biliyoruz ki vahşi olmayan bir madencilik yoktur. Vahşi olan, kapitalizmdir.

Sorun Küresel, Çözüm de Küresel Olacak. Yaşasın Uluslararası Mücadele ve Dayanışma!

Madencilik faaliyetleri ülkemizle sınırlı olmadığı gibi, Türkiye'nin maden arama faaliyetleri de sadece bizleri, buranın doğasını, toprağını etkilemiyor. Akdeniz'de derin deniz madenciliği Yunanistan ve Kıbrıs'ı, Fırat'ın taşıdığı siyanürlü su Irak ve Suriye'yi, yaydığımız karbon tüm gezegeni etkiliyor. Çöpler Altın Madeni'nin ana ortağı SSR Madencilik'in diğer çalışmalarını yürüttüğü ABD, Kanada, Arjantin, yürütmeyi planladığı Peru ve Meksika ile, Eldorado Gold'un madencilik faaliyetlerini yürüttüğü Yunanistan ve Romanya ile de mücadelelerimizi birleştirmeyi hedef olarak önümüze koyuyoruz. Yerel mücadelelerle ya da ülke içindeki mücadeleyle yetinemeyiz. Komşularımızdan başlayarak maden karşıtı mücadelemizi uluslararasılaştırmak için gereken tüm çabayı göstereceğiz. Dünyadaki bütün maden karşıtı mücadelelere selam olsun!

Madencilik Önleme ve İzleme Çalışma Grubu'nu (MEİÇ) kuruyoruz

Çalıştayımız, farklı disiplinlerden uzmanlar ve ekoloji aktivistleri olarak, İklim Adaleti Koalisyonu'nu da aşan bir Çalışma Grubu kurmayı önüne koydu. Bu yapı;

İliç'te yaşanan ekokırım suçunu unutturmayacak, madenin kapatılması için mücadele edecek, ulusal-uluslararası düzeyde ceza ve tazminat davalarını takip edecek, Maden alanlarında düzenli denetim yaparak kamuoyunda madenin yarattığı somut tahribat hakkında düzenli bilgilendirmelerde bulunacak, Ekolojik korumayı içeren yeni yasal düzenlemeler için mücadele edecek, Maden karşıtı mücadelelerde sadece yerel halkın değil, aynı zamanda tüm toplumun katılımını sağlayacak, Tek sağlık bakış açısıyla insan, doğa ve hayvan sağlığının gördüğü zararları çalışacak, Kültürün, hafızanın ve geçmişin korunmasını ekolojik-sosyal mücadelenin bir parçası olarak ele alacak, "yeryüzünün hafızasını" koruyacak, Gezegende aynı sorunu yaşayan tüm maden karşıtı mücadelelerle işbirliği içinde olacak, Doğal olmayan afetlerde dayanışmayı örececek.

Siyanür kullanımı yasaklansın!
Bütün madencilik faaliyetleri durdurulsun!
Madene inat, yaşasın hayat!

EKLER

EK1: alıřtay belgeseli

Belgesel burada:

[İklim Adaleti Perspektifinden Madencilik alıştayı Madene İnat, Yaşasın Hayat Belgeseli](https://youtu.be/teh-Nw6sLIM)
<https://youtu.be/teh-Nw6sLIM>

EK2: alıştay Sunumları

Sunumlar burada:

<https://drive.google.com/drive/folders/14lmKJQcTSmto4R4ZXyjuh7pVyK2Vrkit?usp=sharing>

EK3: Video kayıtları

YouTube Linkleri burada:

Açılış Konuşması ve Sunumların Video Kayıtları

<https://youtu.be/BJzbGPacPAY>

[İklim Adaleti Perspektifinden Madencilik alıştayı Madene İnat, Yaşasın Hayat!](https://youtu.be/BJzbGPacPAY)

alıştay sonuç bildirgesi video kaydı

<https://youtu.be/wGplBkrSX5Q>

[alıřtay Sonuç Bildirgesi](https://youtu.be/wGplBkrSX5Q)

EK4: Fotoğraflar

Görseller burada:

<https://drive.google.com/drive/folders/1bDwEAZGUKbBnQwVq155kwN6qBLdwFau8?usp=sharing>

EK5: Katılımcılar Listesi

Sıra No	Adı Soyadı
1	Akın Hakan Alkan
2	Ali Günaydın
3	Aliye Şentürk
4	Arzum Kalfa
5	Aslı Kahraman Eren
6	Ayşe Şakir
7	Bahar Özay
8	Caner Altay
9	Caner Gökbayrak
10	Çiğdem Özbaş
11	Demet Parlar
12	Devrim Yılmaz
13	Düriye Karakap
14	Ece Baykal
15	Ege Tok
16	Emre Pekkönenç
17	Erinç Yeldan
18	F. Deniz Gezen
19	Fatma Yıltürk
20	Fusun Kayra
21	Gamze Varol
22	Göksen Ezeltürk
23	Gülin Çitoğlu
24	Güzide Erden
25	Hatice Eroğlu Akdoğan
26	Haydar Gözüaçık
27	Hüsne Gölbaşı
28	Hüsnü Ergin

29	Işık Demirdağ
30	İbrahim Oğuz
31	İknur Akgül
32	Jale Sarıdoğan
33	Levent Büyükbozkırlı
34	Mazlum Aslan
35	Melek B. Türkmen
36	Metin Bayrak
37	Murat Duman
38	Nermin Bayçin
39	Nezih Başgelen
40	Onur Cingil
41	Onur Güngör
42	Oruç Karacık
43	Oya Uçar
44	Ömür Yaşayan
45	Özge Özgüner
46	Özgür Türkmen
47	S. Tendü Meriç
48	Sabiha Güçlü
49	Senanur Gölcük
50	Seyhan Akın
51	Simin Gürdal
52	Sinan Alçın
53	Şahinder Bayram
54	Şerif Aras Doğruel
55	Şeyma Karalattır
56	Taha Gökçe
57	Talad Ozan
58	Tuğçe Tezer
59	Turan Altun

60	Utku Şahin
61	Yasemin Akyüz
62	Yılmaz Kurt
63	Yüksel Demitaş
64	Zeynel Şentürk
65	Zeynep Karamanlı

İKLİM ADALETİ KOALİSYONU

W: <https://iklimadaletikoalisyonu.org/>

X: @iklimadaleti_k

Çalıştayla ilgili daha fazla bilgi almak için iklimadaletikoalisyonu@gmail.com adresine yazabilirsiniz.